

AKV-NYT

Læs mere om
produktionsafdelingen RC 1 og
forsøg med udbytte på vandede og
uvandede arealer

Kampagnen 2022 var en succes

Af fabrikschef Niels P. Johansen

I kampagnen 2022 kørte fabrikken sin første kampagne med en gennemsnitlig kapacitet på 32 t/h og havde en driftsstabilitet på 99%. Der blev produceret 89.357 tons stivelse og 4.319 tons protein. Der blev i kampagnen sat AKV-rekorder med en ugeproduktion på 5.149 ton, en døgnproduktion på 832 ton og en timeproduktion på 37 ton. Energipriserne har svinget utroligt meget igennem kampagnen og med risikoen for, at der blev lukket for gassen, har der været undersøgt mange alternativer herfor. Der blev ikke lukket for gassen, og med den fastprisaftale, som AKV har haft, har vi sparet ca. 35 mio. kr. set i forhold til markedspriser igennem kampagnen. Aftalen udløb den 1. januar 2023.

Kampagnen 2022 blev startet med en vis nervøsitet, da vi i tiden op til kampagnen havde måttet sige farvel til en del erfarne RC 1 operatører. En plan blev lagt, og med stor fleksibilitet fra de tilbageværende operatører kom kampagnen godt i gang. Fokus har i den forbindelse været at få oplært de nye operatører bedst muligt, således vi står stærkere til næste kampagne.

I starten af kampagnen havde vi udfordringer med at holde vandprocenten på Larsson tørreriet, men vi lokaliserede problemet. Den høje vandprocent kom fra vakuumfilteret, og det blev herefter løst. I december kom frosten for alvor til AKV og det udfordrede vaskeriet - specielt vandbehandlingen. Det medførte, at vi måtte lukke vaskeriet ned, da det lukkede til i sand.

Der var til kampagnen gjort en del tiltag for at øge driftsstabiliteten. Disse tiltag har virket, men omkring vores nye stenfraskiller (destoner) skal der laves nogle forbedringer for at optimere driften. Opsætningen af den tredje proteindekanter, som var sat op som sikkerhed grundet tidligere års udfordringer, aflastede de eksisterende proteindekantere. Dette medførte, at dekanterne afvandede proteinet bedre og derved kunne tørreriet køre mere stabilt.

Undervejs i kampagnen er der blevet arbejdet med at øge kapaciteten og kvaliteten. Der blev bl.a. testet, hvilken effekt et blødgøringsanlæg ville have på viskositeten. Her kunne vi konkludere, at det havde en positiv effekt på viskositeten. Der blev justeret på driftsparametrene på Stork tørreriet, således vi kan holde kapaciteten uden at beskadige stivelsen, hvilket i starten af kampagnen var årsag til en nedsat kapacitet på tørreriet. Grundet den gode stabilitet er kapaciteten undervejs i kampagnen blevet testet, og der er fundet potentiale for en højere kapacitet.

Frem mod kampagnen 2023 er fokus sat på vaskeriet, således vi ikke er sårbare over for længevarende hård frost. Inde i produktionen har vi investeret i et blødgøringsanlæg, således vi får en ensartet høj viskositet. De resultater, vi har fået fra kapacitetstestene, undersøges videre, således vi får et overblik over hvilke tiltag/investeringer der skal laves for at kunne øge kapaciteten.

Rengjorte kartofler der ligger i kamrene og venter på at blive ført videre ind i produktionen.

RC 1 uden for kampagnen

Af direktionssekretær Marlene Harbo

Kontrolrummet i RC 1

I kampagnen er RC 1 en af de afdelinger, hvor der sker allermest, da det er her kartoflerne fra avlerne bliver produceret til nativ stivelse. I døgndrift producerer vores operatører stivelse fra start september til slut december, men hvad laver de så i årets resterende 8 måneder?

”Efter kampagnen er det vigtigt at få evalueret på kampagnen. Hvad er gået godt, og hvad kan gøres bedre? Dette er både i forhold til drift af anlæggene og fremtidige investeringer. Det nye stenfang er bl.a. en investering, der er begrundet ud fra tidligere kampagneevalueringer”. Kampagneevalueringen håndteres af vores fabrikschef og de operatører, der har været tilknyttet vores produktionsafdeling RC 1.

Efter kampagnen bliver der ligeledes evalueret på de test, der er blevet kørt i løbet af kampagnen. ”Vi har i kampagnen 2022 testet vores tørreri, hvor vi fik det til at køre 2 tons mere i timen. Ud fra denne test regnes der nu på, hvilken kadance, der er bedst at

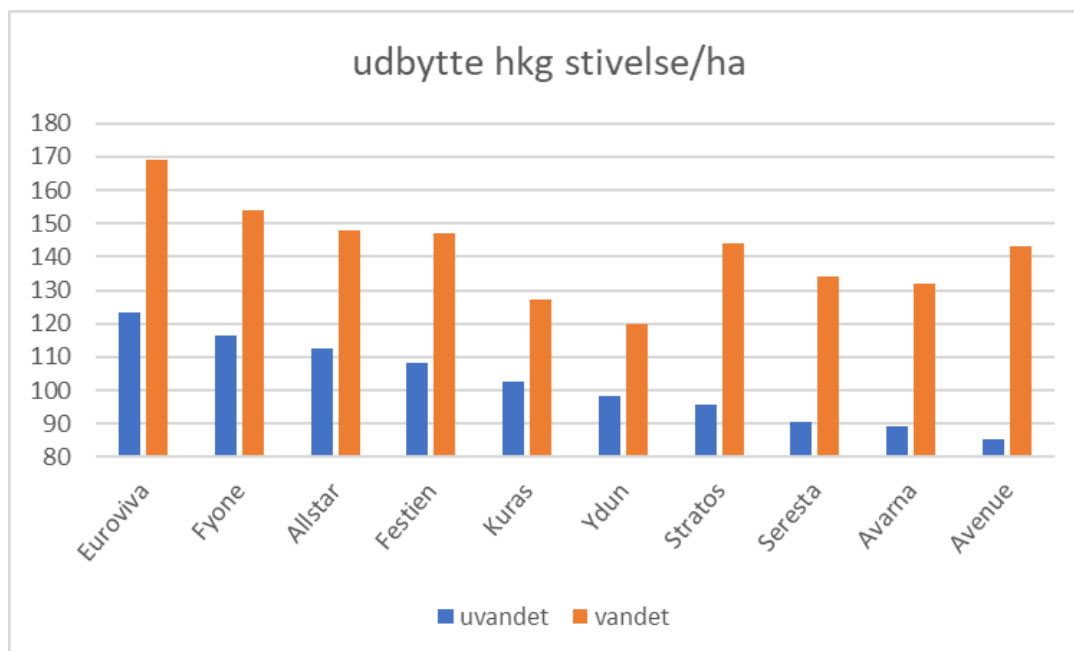
køre, ud fra de rammeforudsætninger der er for tørrerierne.” Det er altså vigtigt i afdelingen, i samarbejde med fabrikschef, at få klargjort, hvordan kampagnen er forløbet således, der effektivt kan blive planlagt forbedringer til næste kampagne.

Udover evaluering går den første tid efter kampagnen med rengøring. ”Vi går hurtigt i gang med at få skilt anlæggene af og gjort rent, så teknisk afdeling kan komme i gang med at renovere. Når anlæggene er blevet serviceret og gjort klar til en ny kampagne, så gør vi så rent igen.”

I kampagnen 2022 kørte vi med 4 hold, hvoraf der var 4 operatører tilknyttet hvert hold. Uden for kampagnen er der nogle af operatørerne, der bliver i afdelingen, hvoraf de resterende træder ind i de andre afdelinger, hvor der er behov for en ekstra hånd. Det kan bl.a. være for at få vagtplanen til at gå op ved ferie, afspadsering eller sygdom.

Kartofler - med eller uden vanding

Af Agrochef Henrik Pedersen

Graf over forsøget af udbyttet på vandet og uvandet jord.

Ved AKV er det under 1/3 af arealet, der kan vandes, hvilket gør, at det er vigtigt at fokusere på mulighederne for at sikre bedst muligt udbytte på disse arealer hvert år.

Vi møder ofte synspunktet, at det ikke kan betale sig at vande kartofler. Efter vores opfattelse er dette ikke entydigt rigtigt, og især ikke hvis man får vandet optimalt. I 2022 havde vi i vores forsøg i Try fokus på vandet og uvandet jord. I samme mark havde vi et område, hvor vi vandende, og et hvor vi ikke vandede.

Vi havde i alt 20 sorter, der blev lagt i forsøg med fire gentagelser. Resultatet var et merudbytte på over 30% ved at foretage fire vandinger. I Try er jorden en let JB2, som er i et gammelt kartoffelsædskifte, hvilket medvirker til et stort vandbehov.

Generelt er det sådan, at jo bedre jorden er, jo mere vand kan den holde på, hvorfor vandingsbehovet er mindre. Rentabilitet i et vandingsanlæg er i høj grad afhængig af, hvor godt markerne er samlet. Det er for, at anlægsomkostningerne kan holdes nede, og afgørende for at anlægget kan bruges fornuftigt til andre afgrøder.

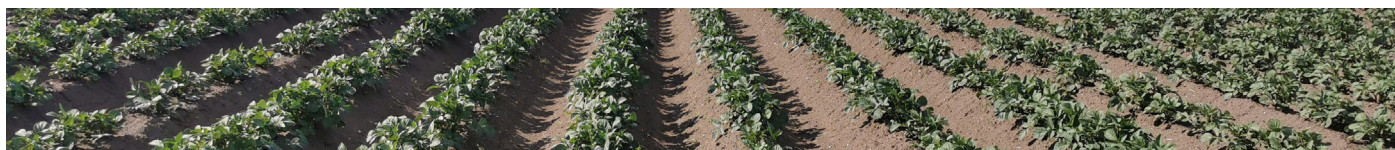
En væsentlig hindring for at etablere vanding i en del områder er, at det næsten er umuligt at få en vandingstilladelse.

Når vi kigger på årets forsøg, har det primært været sorterne, der har været i fokus. I den ene serie har 10 sorter været afprøvet. Her har det været sorterne Euroviva, Fyone og Allstar, der har klaret sig bedst uden vanding og faktisk også med vanding.

Overraskende var det, at Kuras ikke var blandt de tre bedste. Det er stadig vores opfattelse, at Kuras er en meget sikker sort uden vanding, og resultatet i Try i 2022 er et udtryk for, at Kuras generelt i forsøgene klarede sig dårligt. Det kan være året, eller måske er der noget, der hedder, at jorden kan blive Kuras-træt.

Kuras i de uvandede forsøg fik ikke den gode efterårstilvækst, som vi ofte ser i praksis, idet de standsede væksten til oktober. Overraskende er det, at Allstar har givet et godt udbytte uden vand. Erfaring fra praksis er, at bliver den udsat for tørke og højere temperaturer, har den vanskeligt ved at komme i gang igen.

Allstar klarer sig i praksis bedst på lidt bedre jord. Forsøg på uvandede jorde er generelt usikre, idet der er meget forskel på, hvordan den enkelte sort reagerer på f.eks. tørken (ift. om den kommer først eller sidst i sæsonen), temperatur (hvor mange dage er temperaturen over 30 °C osv.) Derfor skal et års forsøg tages med forbehold.

Modtagelsen i 2023

Af Agrochef Henrik Pedersen

Når jeg kigger tilbage på kampagnen 2022 er det første, jeg tænker på, den ubønhørlige frost i midten af december. En frostperiode der lagde vaskeriet ned, og det kom først i god drift igen til nytår. Men jeg tænker også på, at vi fik startet på et nyt indkaldelses- og leverancesystem, som på mange måder viste sig at være en forbedring. Ikke mindst fik vi hævet kapaciteten i modtagelse/vaskeriet markant.

Vaskeriet

Det er mange år siden vi har haft så langvarig og hård frost, som vi havde i de to midterste uger i december. Frost er tænkt ind som en risiko i vaskeriet, og derfor er driften baseret på, at vandet holdes i cirkulation i udvendige rør og pumper. Desværre kom der strømudfald i vaskeri det meste af formiddagen på den første frost dag, og så holdt det koncept ikke længere. Sandcykloner, dekantere mv. var svære at få i drift, og hele systemet blev fyldt med slam, sand og kartoffelrester på de forkerte steder, og udstyr tog skade. Det hele endte med at vaskeriet blev tømt ned og rengjort 2 gange mellem jul og nytår, og så var der normal drift igen. I perioden var der flere gange brug for den store plads til aflæsning af kartofler! Til kampagnen 2023 vil der bliver foretaget frostsikring af en del af de udvendige installationen således, at vi er mere robuste næste gang, der kommer frost.

Modtagelsen

I 2022 introducerede vi det nye indkaldesystem, som er baseret på vognmandsstyring. Det viste sig på flere måder at gøre planlægning og afvikling mere fleksibelt, men der er også plads til forbedringer. Vi arbejder i øjeblikket på et helt nyt EDB-system til håndtering af opgaven, som skal være klar til den kommende kampagne. Der blev i 2022 indført forskudt starttid om morgenen for de forskellige vognmænd. Dette har klart givet mindre ventetid på pladsen om morgenen.

Frost ødelægger kartofler

Dette burde ikke være nogen hemmelighed, men alligevel modtog vi store mængder frosne kartof-

ler i sidste halvdel af december og til kampagnens slutning. Dette giver store tab for avlere og fabrik. Fabrikken, fordi det kan være vanskeligt at lave den korrekte smudsbedømmelse, fordi det er vanskeligt i starten at se frostskafer. Til gengæld kan vi se det på, at vi i perioden købte mere stivelse, end vi fik fyldt i silo. For avlerne kan der være tale om meget store økonomiske tab. I tabellen kan ses eksempler på økonomisk tab ved frost.

Høstbrutto hkg/ha	Smuds %	Renvægt hkg/ha	Pris kr/hkg	Smudsafgift kr/hkg	salg kr/ha
500	3%	485	92,63	0	44.923
500	13%	435	92,63	-2,5	39.204
500	23%	385	92,63	-7,5	32.773

Noget skyldes, at frost trængte ind i husene under den lange frost periode. Og her bør man overveje en indvendig beklædning/halmballer for at begrænse dette. De fleste skader skyldes dog, at nogle kartofler ikke var vinterdækket, da frosten kom. Fiberduk er simpelthen utilstrækkelig ved temperaturer under -1 til -2 °C. Planlægningsmæssigt bør man fra vinterens start dække kartofler der skal leveres efter den 20. november, ligesom man skal være klar til hurtigt at dække kartofler, der skal leveres tidligere, hvis der kommer frost på et tidligere tidspunkt. Tab ved frost er for dyrt ift. omkostning for at undgå dette.

Desværre ser det ud til, at andelen af frostskaferne kartofler i vores smudsbedømmelse ikke altid svarede til det, der faktisk blev leveret. Derfor vil der til den kommende kampagne komme en ny prøvetagningskran, som med sikkerhed kan nå bunden af vognlæs, ligesom vi i et vist omfang vil genindføre pladsmandsfunktionen således, at der vil være en ved aflæsning, der kan holde øje med læssets kvalitet.

Aflæsning i graven

Skilsmisse fra Cargill og mangel på kartoffelstivelse

Af saglsdirektør Bjarne Larsen

Næsten uanset hvilken branche man er i, så har de seneste år med Corona og krig betydet voldsomt store markedsforandringer, som vi også i AKV's salgsafdeling har skullet agere i efter bedste evne. Vi har i løbet af det seneste år haft stor glæde af de mængder, vi lod ligge i siloerne, da priserne var lavest tilbage i 2020/2021. Derudover har AKV en størrelse og kundesammensætning, som giver os nogle fordele, når markedspriserne, som i dette høstår, har været meget høje. Alt sammen meget væsentlige årsager til, at AKV i år ser ud til give den klart bedste efterbetaling i AKV's historie.

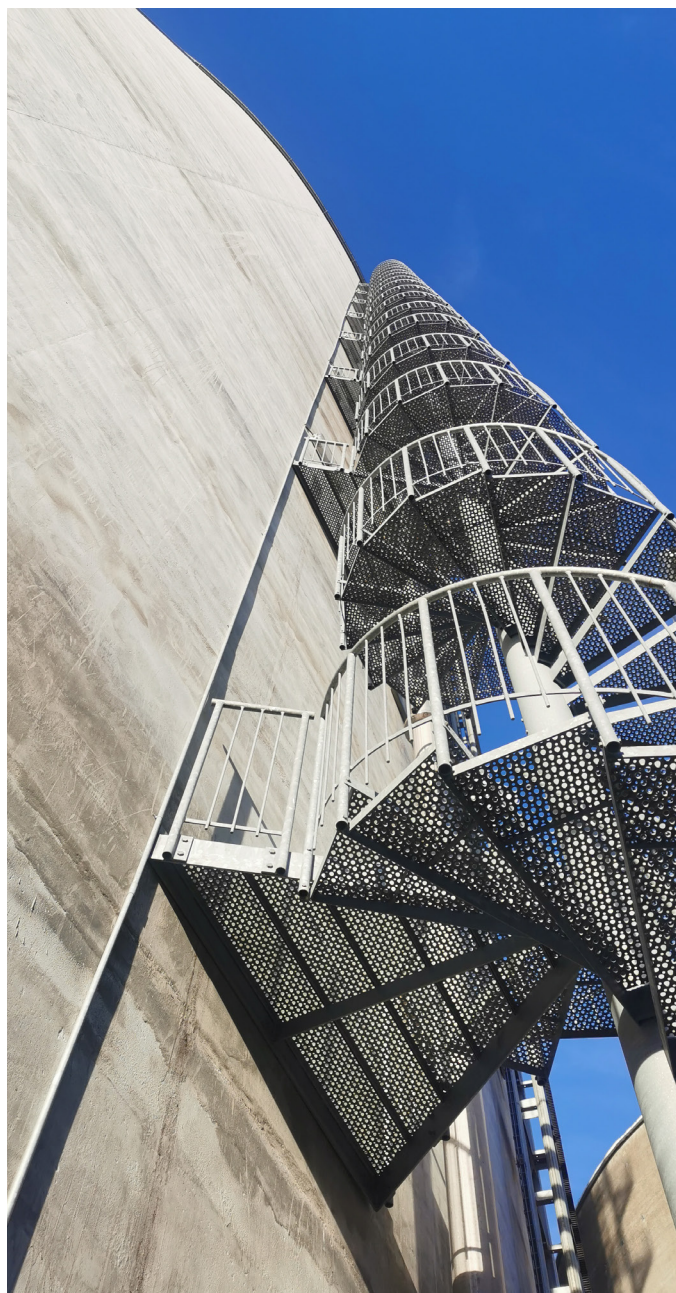
Høståret har været kendetegnet ved reducerede arealer med stivelseskartofler i Europa og et generelt lavt udbytte, så kunderne har manglet kartoffelstivelse. Ubalancen har ført til de høje markedspriser. Det har dog presset priserne lidt, at enkelte af de større producenter har haft en fornuftig høst, men det har vi i al væsentlighed kunnet manøvrere udenom i et marked med generel mangel.

Skilsmissen fra Cargill har også betydet store forandringer for salgsafdelingen, som fra den ene dag til den næste har overtaget salgsansvaret for hele AKV's forretning, dvs. både større mængder, flere produkttyper og helt nye kundesegmenter. Timingen har været rigtig god, da de høje markedspriser gør det ekstra fordelagtigt, at vi ikke længere skal dele indtjeningen med nogen.

Afsætningen af kationisk stivelse har i joint-venture årene været for nedadgående og var i 2022 mindre end en tredjedel af, hvad den var på sit højeste. I de sidste måneder af de hårde skilsmiseforhandlinger valgte Cargill endda helt at stoppe salgsindsatsen, og efterlod dermed AKV uden en eneste salgskontrakt for 2023 vedrørende kationisk stivelse. Vi er derfor startet helt forfra, men forventer at have genskabt det meste af forretningen i løbet af 2024. Den mængde vi ikke får solgt som kationisk stivelse i år, sælger vi i stedet som nativ til gode priser.

Som bekendt så lykkedes Cargill ikke med at sælge de nyudviklede "clean label" stivelser fra Starchy fabrikken. Vi lancerer i disse uger vores egen produktserie "Clean & Simple" fra fabrikken og har allerede opnået de første salg. Det er dog en type forretning, som kræver et meget længere tilløb end nativ stivelse, så vi skal ind i 2024 før vi begynder at se mere tydelige resultater.

Indtjeningen på kartoffelprotein ser i år rigtig lovende ud, da markedspriserne var historisk høje i efteråret. Siden da er både priserne og efterspørgslen dog kølnet lidt af. Foderproducenterne til

Trappetårn til silo 502

smågrise har ikke brug for helt de samme mængder som tidligere, og vi skal have aktiveret lidt flere kunder end normalt.

Generelt set så står vi i AKV rigtig godt - ikke mindst efter skilsmissen fra Cargill. Høje markedspriser og godt købmandskab er vigtige årsager til, at vi i år klarer os godt. Næste regnskabsår ser også foreløbigt fornuftigt ud. For at stå endnu stærkere i fremtiden er det dog vigtigt, at vi får hævet vores forædlingsgrad, så vi bliver mindre afhængige af vores standardprodukter. Derfor skal vi i fremtiden have et skærpet fokus på at opnå succes med de nye clean label stivelser og øvrige forædlede stivelser.

Nye ansigter på AKV

Af direktionssekretær Marlene Harbo

I teknisk afdeling har vi udvidet holdet med ny energi i kraft af Kjeld Nørbye Jensen, der har 13 års erfaring med produktion af kartoffelmel fra Karup Kartoffelmelsfabrik. I 2020 valgte Kjeld at søge nye udfordringer, men er nu igen tilbage til at arbejde med kartoffelmel. Om skiftet til AKV siger Kjeld: "AKV's størrelse passer godt til mig. Den flade organisationsstruktur passer godt i mit hoved. Der er ikke langt fra top til bund."

Hertil knytter Kjeld: "Jeg synes, det er en god idé AKV har fået med at sælge sit eget mel. Det er interessant og medvirker til nogle større muligheder. Så da Ronnie stod og manglede en ekstra mand synes jeg det lød som en spændende udfordring både i forhold til de udfordringer der allerede er, men også de projekter, som er i AKV's fremtid."

Kjeld er ansat på AKV som projektleder, hvor han bl.a. er tilknyttet projektet omkring en ny modificeringsfabrik. "Jeg håber, jeg på AKV kan bidrage med noget af al den erfaring, jeg har fra flere års arbejde med kartoffelmel."

Projektleder Kjeld Nørbye Jensen

Shippingmanager Martin Bogø Steffensen

Året 2023 blev i vores logistikafdeling skudt i gang med nye kræfter i kraft af vores nye Shipping Manager Martin Bogø Steffensen, som skal tage over efter René Bouet Jensen. Martin har flere års erfaring fra transportbranchen. Tilbage i 2010 blev han uddannet speditør og har siden hen brugt sine evner i virksomheder som Scan Shipping, Geodis Wilson, MAN Energy Solutions og Carsoe, hvilket har medført stor indsigt og viden i og omkring transportbranchen.

Jobbet hos AKV tiltalte ham ifølge Martin selv, da det er: "en spændende udfordring. Det er nogle store mængder, der skal flyttes, og dertil er det en anden type virksomhed, end jeg har været vant til. Så jeg føler, det er et naturligt skridt videre for mig i forhold til personlig udvikling."

Som kollega og leder er det vigtigt for Martin at have fokus på at agere professionelt og samtidig bidrage til en god stemning på kontoret. "Jeg trives bedst, når folk er glade, og så tror jeg også på, at folk er mere produktive, når de har det godt på deres arbejde. Når der er smil på, så går det stærkt."

Kalender

Af direktionssekretær Marlene Harbo

Torsdag den 15. juni 2023 kl. 13.00

Generalforsamling

Torsdag den 29. juni 2023

Markvandring i Try

ADMIN. & PRODUKTION
GRAVSHOLTVEJ 92
9310 VODSKOV

SALG
AGRO FOOD PARK 13
8200 AARHUS N

TLF
MAIL
WEB

+45 96 38 94 20
AKV@AKV.DK
WWW.AKV.DK